

Riigi ja ettevõtte huvide käsitlemine põlevkivi arengukavas

Tarmo All

Eesti Energia

Ettevõtete huvi

- Tagada ettevõtte jätkusuutlik areng
- Selleks vajalik
 - Tagatus ressursiga (põlevkiviga) piisavalt pikaks perioodiks
 - Ettevõtlust võimaldav investeerimis keskkond
 - Arusaadav ja stabiilne õigusruum (õiguskindlus)

Riigi huvi põlevkivi arengukavas

- Riigi huvi on põlevkivi efektiivne ja säästlik kasutamine.
- Riigi huvi elluviimisel tuleb arvestada keskkonnakaitselisi, majanduslikke, julgeoleku ja sotsiaalseid ning demograafilisi (sh regionaalseid) eesmärke ja riske.

Riigi põhimõttelise huvid seoses põlevkivi kasutamisega

- ENMAK (eelnõu 23.10.2014)
 - Energiajulgeolek (nii vedelkütused kui elekter)
 - Konkurentsivõime ja jätkusuutlikus (majandus- ja investeerimiskeskond)
 - Varustuskindlus (nii elektrienergiaga kui vedelkütustega)
- PAK (eelnõu oktoober 2014)
 - Keskkonnamõjude ohjamine
 - Ressursiefektiivsus (kadude vähendamine, väärtusahela pikendamine)
 - Sektori jätkusuutlikkuse tagamine (ressursiga tagamine, haridus)

Riigi huvi keskkonnatasude poliitikas

Keskkonnatasude raamkava 2016+

- Keskkonna hea seisundi säilitamine riigi konkurentsivõimet kahjustamata
- Ettevõtete motiveerimine keskkonnasäästlikumate tehnoloogiate ja meetodi arendamiseks ka juhul kui regulatiivsed piirangud on juba tagatud

Riigi põlevkivi kaevandamise ja kasutamise strateegia põhimõtted (põlevkivi arengukava)

- Põlevkivisektor on riigile oluline energiasõltumatuse saavutamiseks, maksutulude saamiseks ning tööhõive tagamiseks
- Virumaa keskkonnaseisund on ettevõtete ja riigi poolt viimase 10 aasta jooksul rakendatud meetmete mõjul oluliselt paranenud, kuid on siiski mitterahuldavaid piirkondi pinnase, välisõhu ja veekeskkonna näitajate osas.

Riigi põlevkivi kaevandamise ja kasutamise strateegia põhimõtted (põlevkivi arengukava)

- Puudub keskkonnakaitseline vajadus kuni aastani 2020 praegust põlevkivi kaevandamise piirmäära keskkonnakaalutlustel vähendada.
- Tulevikus (a 2020) pole välistatud ka piirmäära suurendamine sotsiaalmajanduslikel kaalutlustel.
- Majanduslik tähtsus 2-3% SKTst (kuni 4,5% aastaks 2030 positiivse stsenaariumi korral)
- Oluline roll Eesti maksebilansi tasakaalustamisel
- Regionaalsel tasandil Ida-Virumaa majandusareng
- Mõjud tööhõivele nii regionaalsel kui riiklikul tasandil

Riigi põlevkivi kaevandamise ja kasutamise strateegia põhimõtted (energiamajanduse arengukava)

- Mõistliku hinna ja kättesaadavusega ning vähese keskkonnamõjuga energiavarustus mis aitab kaasa Eesti konkurentsivõime kasvule
- Tagatud on pidev energiavarustus
- Energiamajandus toetab majanduse arengut ja võimaldab Eesti elanike hea toimetuleku
- Uued elektri tootmisvõimsused peavad olema konkurentsivõimelised ilma täiendava abita

Ohud (1)

- ENMAK – riigi maksupoliitika tagab investeerimiskindluse (ressursi tulukuse)
- PAK meetmete tasemele investeerimiskeskonda ja maksupoliitikat ei käsitle
- Keskkonnatasude raamkava 2016+ nimetab eesmärgina konkurentsivõime tagamise kuid sisulistes aspektides seda ei arvesta (näiteks kaevanduste vee ja jahutusvee käsitus)

Ohud (2)

- ENMAK – vajalik ressursitasude poliitika ümbervaatamine ning selle sidumine lõpptoote maailmaturu hinnaga
- Riik ei ole siiani jaganud põlevkivi tööstusega välismõjudest tulenevaid riske (ressursi tasude sidumine naftahinnaga). Koostatavad strateegiad (eelkõige keskkonnatasude poliitika) ei viita, et selline lähenemine leiaks käsitlust ka edaspidi.

Ohud (3)

- PAK – kaevandamise aastamäära muutmine sotsiaalmajanduslikel kaalutlustel on võimalik (kaevandamise aastamäära suurendamine?)
- Aastamäära suurus on seotud kogu sektori keskkonnamõjuga sh ka pärandreostusega. Riigi poolsete meetmete venimine või ebatõhusad meetmed pärandreostuse likvideerimisel võib saada sektori arengut pidurdavaks.

Ohud (4)

- PAK – käsitleb kaevandamise aastamäära ning viitab, et seda pole kehtiva arengukava perioodil saavutatud ning ei saavutata ka lähitulevikus
- Ettevõtete tegevust summeerides on väide õige, kuid ei ole kohaldatav üksikettevõtte mõistes.
- Aastamäär koostoimes muude regulatsioonidega ei võimalda ettevõtjatel lubatud määra vajadusel maksimaalselt kasutada, pidurdades seega arengut ka aastamäära piires. Strateegiad probleemi ei käsitle jättes lahendi kohtumenetluste otsustada.

Ohud (5)

- ENMAK – energiajulgeoleku tagamisel muutub oluliseks kaevandamisvõimekuse säilitamine mitte põlevkivist pidevalt elektrienergia tootmine, et vajadusel oleks vajalik põlevkivi võimalik elektritootmisse suunata
- Ettevõtjad ei ole huvitatud säilitama ning arendama mittetoimivaid tootmisvõimsusi. See eeldab valdkonna subsideerimist ning on vastuolus põhimõttega, et tootmisvõimsused peavad olema konkurentsivõimelised

Kokkuvõte

- Üldises plaanis on koostatavate strateegiate eesmärgid ja ettevõtete huvid kooskõlas
- Siiski esineb mitmeid ohukohti, mis tulenevad suuresti strateegiate omavahelistest või sisemistest vastuoludest

TÄNAN TÄHELEPANU EEST